

شذرات المعارف

عارف مجاهد آیت الله محمدعلی شاه آبادی ده

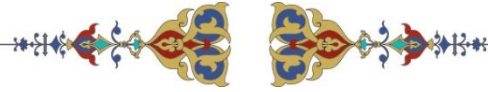
شذرات المعارف

عارف مجاهد آیت اللہ محمد علی شاہ آبادی دہ

- تاریخچه زندگی
- درباره اثر
- ساختار کتاب
- شذرة اولی

ساختار نوشته

• کتاب به شش قسمت و سه پیوست تقسیم شده است؛

- شذره اول : مرام الاسلام
- شذره دوم : سیاست عدّه و عدّه (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹
- شذره سوم : حقوق سی گانه برادری (۲۵ معرفت) : از ۵۰ تا ۷۴
- شذره چهارم : ادامه حقوق برادری (۴۵ معرفت) : از ۷۵ تا ۱۲۱
- شذره پنجم : مرگ و آخرت (۱۷ معرفت) : از ۱۲۱ تا ۱۳۸
- شذره ششم : فطرت (۳۹ معرفت) : از ۱۳۹ تا ۱۷۷
- نکته‌هایی که در این کتاب آمده به ۱۷۷ مورد رسیده است؛

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از

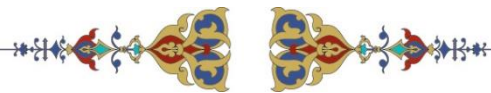

• عنوان فصل : سیاست در اسلام

الْحَمْدُ وَالصَّلَاةُ لِأَهْلِهَا وَاللَّعْنَةُ الدَّائِمَةُ عَلَى أَعْدَائِهَا

- قال الله تعالى:
- «...وَأذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
- إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ
- فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا
- وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا
- كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ (آل عمران، ۱۰۳)

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از

• عنوان فصل : سیاست در اسلام

الْحَمْدُ وَالصَّلَاةُ لِأَهْلِهَا وَاللَّعْنَةُ الدَّائِمَةُ عَلَى أَعْدَائِهِمَا

• ابتدای آیه

• «وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا»

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از

• مقدمه

- سیاست و فلسفه آن در اسلام
- دین اسلام دین سیاسی است
- اعظم سیاسات برای نیل به مقاصد:

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از

مرور کلی

• سیاست اول : تحصیل عدّه

- عدّه با اخوت است؛
- معنای حقیقی اخوت؛
- ارکان اخوت : انس، کمال، عزّت و عون؛
- نوامیس ... :

- ناموس اول : در ناموس انس و قائمه آن
- ناموس دوم : در ناموس کمال و قائمه آن
- ناموس سوم : در ناموس عزت و قائمه آن
- ناموس چهارم : در ناموس عون و قائمه آن

• حس تمدن و حس تدین

• حفظ نوامیس چهارگانه به واسطه قوائم چهارگانه (معرفت ۲۵)

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از

• سیاست اول : تحصیل عدّه

• اجزاء رکن اول اخوت (انس از سر یکرویی):

- جزء اول : أن يغفر زلّته؛ (معرفت ۲۶)
- صورت اخرویّه سیئات (معرفت ۲۷)
- جزء دوم : یقیل عشرته؛ (معرفت ۲۸)
- جزء سوم : یقبل معذرتّه؛ (معرفت ۲۹)
- جزء چهارم : یستر عورته؛
- جزء پنجم : یردّ غیبتّه؛
- جزء ششم : یرحم عبرته؛

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از

شذره سوم

▪ مقدمه : حدیث اخوت «لِلْمُسْلِمِ عَلَىٰ أَخِيهِ ثَلَاثُونَ حَقًّا»

درجات عرش اخوت

- درجه اول : قبول هدیه
- درجه دوم : اجابت دعوت نمودن
- درجه سوم : مکافات صله

شذره چهارم

- درجه چهارم : شکر نعمت
- درجه پنجم : حفظ خلت
- درجه ششم : حفظ ناموس حلیله
- درجه هفتم : عیادت برادر

• سیاست اول : تحصیل عده

• اجزاء رکن اول اخوت

- جزء اول : آن یغفر ز
- صورت اخرویّه س

• جزء دوم : یقیل عثر

• جزء سوم : یقبل معدن

• جزء چهارم : یستر ع

• جزء پنجم : یرد غیبت

• جزء ششم : یرحم عبرته؛

عَنْ عَلِيٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ص :
لِلْمُسْلِمِ عَلَى أَخِيهِ ثَلَاثُونَ حَقًّا لَا بَرَاءَةَ لَهُ إِلَّا الْأَدَاءُ أَمْ الْعَفْوُ

شذره دوم : سیا

• سیاست اول : تحصیل عدّه

• اجزاء رکن اول اخوت (ا)

• جزء اول : أن يغفر زلّ

• صورت اخرویّه سیّ

• جزء دوم : یقیل عشرته

• جزء سوم : یقبل معذرته

• جزء چهارم : یستر عورته

• جزء پنجم : یرد غیبتّه

• جزء ششم : یرحم عبرته

۱. یغفر زلّته
۲. و یرحم عبرته
۳. و یستر عورته
۴. و یقیل عشرته
۵. و یقبل معذرته
۶. و یرد غیبتّه
۷. و یدیم نصیحتّه
۸. و یحفظ خلّته
۹. و یرعی ذمّته
۱۰. و یعود مرضتّه
۱۱. و یشهد میبتّه
۱۲. و یحیب دعوتّه
۱۳. و یقبل هدیتّه
۱۴. و یکافی صلّته
۱۵. و یشکر نعمتّه

مرور کلی

مرور کلی

- ♦ ۱۶. و یحسَنُ نَصْرَتَهُ
- ♦ ۱۷. و یَحْفَظُ حَلِیْلَتَهُ
- ♦ ۱۸. و یَقْضِی حَاجَتَهُ
- ♦ ۱۹. و یشْفَعُ مَسْأَلَتَهُ
- ♦ ۲۰. و یَسْمَتُ عَطَشَتَهُ
- ♦ ۲۱. و یرشِدُ ضَالَّتَهُ
- ♦ ۲۲. و یردُ سَلَامَهُ
- ♦ ۲۳. و یطیبُ کَلَامَهُ
- ♦ ۲۴. و یر انْعَامَهُ
- ♦ ۲۵. و یصدقُ اِقْسَامَهُ
- ♦ ۲۶. و یوالی وِلیَّهُ
- ♦ ۲۷. و یعادِی عَدُوَّهُ
- ♦ ۲۸. و ینصره ظالماً و مظلوماً : فَاَمَّا نَصْرَتُهُ ظَالِماً فِیْرَدُهُ عَنِ ظُلْمِهِ وَ اَمَّا نَصْرَتُهُ مَظْلُوماً فِیْعِیْنُهُ عَلٰی اَخْذِ حَقِّهِ
- ♦ ۲۹. وَ لَا یُسَلِّمُهُ وَ لَا یَخْذُلُهُ
- ♦ ۳۰. وَ یَحِبُّ لَهُ مِنَ الْخَیْرِ مَا یَحِبُّ لِنَفْسِهِ وَ یَكْرَهُ لَهُ مِنَ الشَّرِّ مَا یَكْرَهُ لِنَفْسِهِ
- ♦ ثُمَّ قَالَ ع : سَمِعْتُ رَسُوْلَ اللّٰهِ ص یَقُوْلُ اِنَّ اَحَدَكُمْ لَیَدْعُ مِنْ حُقُوْقِ اَخِيْهِ شَيْئًا یَطَالِبُهُ بِهِ یَوْمَ الْقِیَامَةِ فِیَقْضٰی لَهُ وَ عَلَیْهِ

شذره دوم : سیا

- سیاست اول : تحصیل عده
- اجزاء رکن اول اخوت (ا)
- جزء اول : أن یغفر زلّ
- صورت اخرویة سیا
- جزء دوم : یقیل عثرتہ
- جزء سوم : یقبل معذرتہ
- جزء چهارم : یستر عو
- جزء پنجم : یرد غیبتہ
- جزء ششم : یرحم عب

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از

• سیاست دوم : تحصیل عُدّه

- مطلب اول : حاجت به دنیا و به دین
- دلایل عجز از قیام به حاجت :
- دلیل اول : هیولویّت؛
- دلیل دوم : تراحم فعلیّات عالم ؛
- دلیل سوم : تراحم دین و دنیا ؛
- دلیل چهارم : تراحم حاجت و راحت ؛
- دلیل پنجم : تراحم حاجت و غیرت ؛

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از

• سیاست دوم : تحصیل عُدّه

• مطلب دوم : اصول معاونات

• اصل اول : باب زراعت

• اصل دوم : باب صناعت

• اصل سوم : باب تجارت

• اصل چهارم : باب ادانه

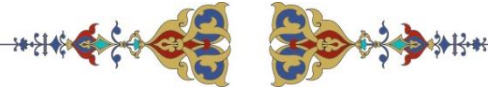
• اصل پنجم : باب اعانت

• شریعت بر عدالت تشریح شده است

• حصن صدقه

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

• مقدمه

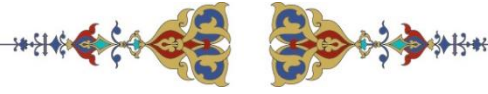
- سیاست و فلسفه آن در اسلام
- تعریف سیاست

• «سیاست عبارت است از تدبیر در جریان مصالح نوعیه و منع از تحقق مفسد آنها»

- مطابق این تعریف سیاست یعنی تدبیر اجتماعی (تدبیری که مصالح نوعی را تأمین کند)؛
- در این صورت احکام اجتماعی اسلام سیاست خوانده می‌شود؛

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

• مقدمه

• سیاست و فلسفه آن در اسلام
• شیطنت

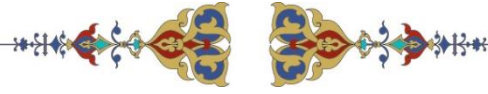
• «و الا تزویر و تدلیس و شیطنت است،

• مثل سیاست امروزه اعداء که حقیقتاً شیطنت است و کلمه سیاست، تحریف شده.»

▪ گرفتاری امروز، مخفی شدن تفاوت سیاست و شیطنت

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

• مقدمه

• دین اسلام دین سیاسی است

• «اغلب احکام واقعیه نیز مشتمل است بر سیاست؛

• مثل طهارت و صوم و صلوات و زکات و حج و جهاد و لذا می‌توان علی

التحقیق گفت که دین اسلام، دین سیاسی است»

• جناب علامه طباطبایی ره از این غلیظتر فرموده است:

• «هیچ شکی نیست در اینکه اسلام تنها دینی است که بنیان خود را بر اجتماع نهاده و این معنا را

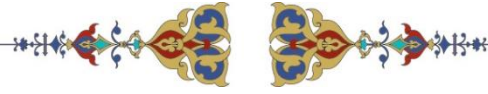
به صراحت اعلام کرده و در هیچ شأنی از شؤن بشری مساله اجتماع را مهمل نگذاشته است.»

(تفسیر المیزان، ج ۴، ص ۹۴)

▪ یعنی اسلام به واسطه برخورداری از رویکرد اجتماعی جمیع شؤن زندگی فردی و اجتماعی

انسان را از مراعات جامعه متأثر نموده است و به آن رنگ و ماهیت متفاوتی بخشیده است.

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

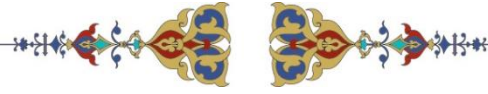

• مقدمه

- دین اسلام دین سیاسی است
- «اغلب احکام واقعیه نیز مشتمل است بر سیاست؛
- مثل طهارت و صوم و صلوات و زکات و حج و جهاد و لذا می‌توان علی
- التحقیق گفت که دین اسلام، دین سیاسی است»
- در تعبیر قدرتمندتر و تأمل برانگیزتری می‌فرمایند :
- «اسلام ... به طور کل تقوای دینی را بر اساس اجتماع بنیان گذاشته است.» (المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۴، ص ۹۸)

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

• مقدمه

• دین اسلام دین سیاسی است

• «اغلب احکام واقعیه نیز مشتمل است بر سیاست؛

• مثل طهارت و صوم و صلوات و زکات و حج و جهاد و لذا می‌توان علی

التحقیق گفت که دین اسلام، دین سیاسی است»

- به همین جهت از نظر جناب علامه طباطبایی ره کسی که تفکر اجتماعی دارد (یعنی مسلمان است) :
- «همواره شخص خود را نصب العین خود نمی‌بیند، بلکه خود را جزء لاینفک و وابسته به اجتماع می‌نگرد و منافع خود را جزئی از منافع اجتماع و خیر اجتماع را خیر خودش و شر اجتماع را شر خودش
- و همه حالات و اوصاف اجتماع را حال و وصف خودش می‌بیند» (تفسیر المیزان، ج ۴، ص ۱۰۵)

شذرة دوم : سياست دين اسلام

نگاه اجتماعي اسلام

▪ «الإسلام اجتماعي بجميع شئونه. يدلّ على ذلك قوله تعالى: وَ صَابِرُوا وَ رَابِطُوا (وَ اتَّقُوا اللَّهَ) لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ الآية على ما مر بيانه و آيات أخر كثيرة. و صفة الاجتماع مرعية مأخوذة في الإسلام في جميع ما يمكن أن يؤدي بصفة الاجتماع من أنواع النواميس و الأحكام بحسب ما يليق بكل منها من نوع الاجتماع و بحسب ما يمكن فيه من الأمر و الحث الموصل إلى الغرض.» (الميزان في تفسير القرآن، ج ٤؛ ص ١٢٦)

▪ «و أهم ما يجب هاهنا هو عطف عنان البحث إلى جهة أخرى و هي اجتماعية الإسلام في معارفه الأساسية بعد الوقوف على أنه يراعي الاجتماع في جميع ما يدعو الناس إليه من قوانين الأعمال (العبادية و المعاملية و السياسية) و من الأخلاق الكريمة و من المعارف الأصلية.» (الميزان في تفسير القرآن، ج ٤؛ ص ١٢٧)

• مقدمه

• دين اسلام دين سياسه

• «اغلب احكام

• مثل طهارت و

التحقيق گفت

• به همين جهت ا

• «همواره شخص

می نگرد و منافع

خودش و همه

ص ١٠٥)

شذرة دوم : سياسه دين اسلام

نگاه اجتماعى اسلام

▪ «الإسلام يدعو إلى الاجتماع و التآلف و يتصرف فى جميع شئون المجتمع الإنسانى و أفراده من غير استثناء.» (الميزان فى تفسير القرآن، ج ٤؛ ص ١٠٠)

▪ «لا ريب أن الإسلام هو الدين الوحيد الذى أسس بنيانه على الاجتماع صريحا و لميهمل أمر الاجتماع فى شأن من شئونه فانظر- إن أردت زيادة تبصر فى ذلك- إلى سعة الأعمال الإنسانية التى تعجز عن إحصائها الفكرة و إلى تشعبها إلى أجناسها و أنواعها و أصنافها ثم انظر إلى إحصاء هذه الشريعة الإلهية لها و إحاطتها بها و بسط أحكامها عليها ترى عجايبا ثم انظر إلى تقلبيه ذلك كله فى قالب الاجتماع ترى أنه أنفذ روح الاجتماع فيها غاية ما يمكن من الإنفاذ.» (الميزان فى تفسير القرآن، ج ٤؛ ص ٩٤)

• مقدمه

• دين اسلام دين سياسه

• «اغلب احكام

• مثل طهارت و

التحقيق گفت

• به همين جهت

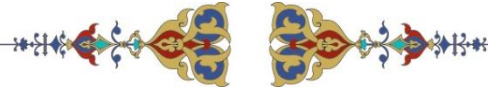
• «همواره شخص

مى نگرد و منافع

خودش و همه

ص ١٠٥)

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

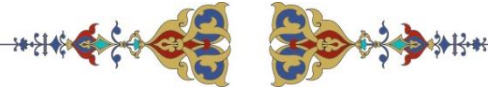

• مقدمه

- اعظم سیاسات برای نیل به مقاصد عالیه
- «دو تدبیر است: یکی تحصیل عده و دیگری تهیه عده»
- و ^۱ چون مقصد راجع به نوع بوده باشد، تحصیل عده مقدم است بر عده؛
- ولی ^۲ در صورتی که مقصد راجع به شخص بوده باشد، البته عده مقدم است بر عده؛ زیرا که به عده، احداث داعی شود در دیگران و به اطراف مقصد شخص متوجه شوند و الا عده حاصل نخواهد شد،
- و چون در شذره المرام معلوم شد که مرام اسلام، مرام نوعی است، پس البته در این مقام، سیاست عده مقدم است بر سیاست عده»

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

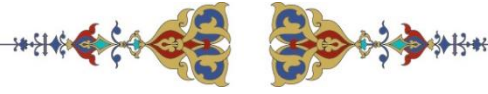

• مقدمه

- اعظم سیاسات برای نیل به مقاصد عالیه
- سیاست یعنی تدبیر در جریان مصالح نوعی
- اعظم سیاسات :
 - ۱. نیروی انسانی،
 - ۲. توان،
- این نظر را از کجا آورده است؟
 - اندیشه‌ای عقلی است؛
- سیاست مقدم
 - غرض نوعی : تقدم عده بر عده؛
 - غرض شخصی : تقدم عده بر عده؛

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

• سیاست اول : تحصیل عده

• عده با اخوت است؛

• «لا عده الا بالاخوة»

- زیرا که عدد اگرچه فوق حد نهایت بوده باشد، ولی مادامی که مرتبط نشوند به خیط اخوت، در حکم غیریت و مباینت است.
- از اینجا معلوم شد که اخوت از احکام سیاسیه الهیه است برای اجرای مقاصد اسلامیه.

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

«لا عِدَّةَ الا بِالاخوة»

• سیاست اول : تحصیل عده

• عده با اخوت است؛

• بی ثمری واگرایی

• هم تار لازم است، هم پود(خیط اخوت)؛

• بدون اخوت پریشانی است و جمع پریشان کارآمد نیست؛

• پریشانی ظاهری و واقعی

• ممکن است پریشانی ظاهری برطرف شود، ولی پریشانی واقعی هست؛

• جامعه تُرد

• همین جامعه را تُرد و شکننده می کند؛

• به همین جهت بین جامعه ایمانی و جامعه کفر فرق اساسی وجود دارد؛

• منتهی گاهی جامعه ایمانی آنقدر عقب می رود که مثل امیرالمؤمنین علیه السلام ناله می کنند که

آنها در باطل خودشان با هم متفقند؛

شذره دوم

گلایه های سردار توحید

▪ «الی الله اشکو من معشر يعيشون جهالا، و يموتون ضلالا، ليس فيهم سلعة ابور من الكتاب اذا تلى حق تلاوته، و لا سلعة انفق بيعا و لا اعلى ثمنا من الكتاب اذا حرف عن مواضعه، و لا عندهم انكر من المعروف، و لا اعرف من المنكر!» (نهج البلاغه، خطبه ۱۷)

▪ «الا و انکم قد نفضتم ايديکم من حبل الطاعة، و ثلتمت حصن الله المضروب عليكم باحكام الجاهلية، فان الله سبحانه قدامتن على جماعة هذه الامة فيما عقد بينهم من حبل هذه الالفه التي ينتقلون في ظلها، و ياوون الى كنفها، بنعمة لا يعرف احد من المخلوقين لها قيمة، لانها ارجح من كل ثمن، و اجل من كل خطر.

▪ واعلموا انکم صرتم بعدالهجرة اعرابا وبعد الموالاة احزابا ما تتعلقون من الاسلام الا باسمه و لاتعرفون من الايمان الا رسمه.» (نهج البلاغه، خطبه ۱۹۲)

▪ «ايتها النفوس المختلفة، و القلوب المتشثته، الشاهدة ابدانهم، و الغائبة عنهم عقولهم، اظارکم على الحق و انتم تنفرون عنه نفور المعزى من وعوة الاسد، هيات ان اطلع بکم سرارالعدل، او اقيم اعوجاج الحق» (نهج البلاغه، خطبه ۱۳۳)

• سياست اول : تحد

• عدّه با اخوت

• بی ثمری و

• هم تار

• بدون

• پریشانی ض

• ممکن

• جامعه ترد

• همین

• به هم

• منتهی

• آنها در

شذره دوم

گلایه های سردار توحید

▪ «فيا عجباً! عجباً! والله يميت القلب ويجلب الهم من اجتماع هؤلاء القوم على باطلهم و تفرقكم عن حقكم! فقبحا لكم و ترحا! حين صرتم غرضا يرمى: يغار عليكم و لا تغيرون، و تغزون و لا تغزون و يعصى الله و ترضون، فاذا امرتكم بالسير اليهم في ايام الحر قلت: هذه حمارة القيظ، امهلنا يسبخ عنا الحرواذا امرتكم بالسير اليهم في الشتاء قلت: هذه صبارة القر امهلنا ينسلخ عنا البردكل هذا فرارا من الحر و القر، فاذا كنتم من الحر و القرتفرون، فانتم والله من السيف افر.

▪ يا اشباه الرجال و لا رجال! حلوم الاطفال، و عقول ربات الحجال، لوددت اني لم اركم و لم اعرفكم معرفة - والله - جرت ندما، و اعقت سدماقاتلكم الله! لقد ملاتم قلبي قيحا و شحنتم صدرى غيظا و جر عتموني نعب التهام انفاسا، و افسدتم على راى بالعصيان و الخذلان، حتى لقد قالت قریش: ان ابن ابى طالب رجل شجاع، ولكن لا علم له بالحرب.» (نهج البلاغه، خطبه ۲۷)

• سیاست اول : تحد

• عدّه با اخوت

• بی ثمری و

• هم تار

• بدون

• پریشانی ض

• ممکن

• جامعه ترد

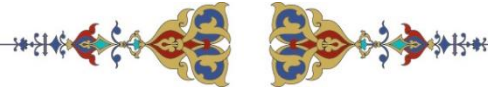
• همین

• به هم

• منتهی

• آنها در

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

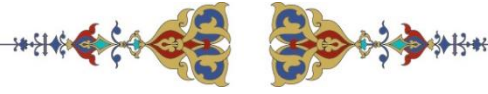

- سیاست اول : تحصیل عدّه
- معنای حقیقی اخوت؛

• «اخوت به حسب حقیقت، الفت قلوب و ارتباط دلهای مؤمنین است به یکدیگر»

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

• سیاست اول : تحصیل عدّه

• یک نظریه پایه

• «از تصدیر آیه شریفه بقوله تعالی: «وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعاً وَلَا تَفَرَّقُوا» و تذييل آن بقوله تعالی: «وَأَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ» چنین استفاده می‌شود که

• خداوند عالم قرآن مجید را که حبل الله است، از عرش الرحمن نازل فرموده بر

هرش اخوت انسان،

• تا فهمیده شود که مستقر قرآن و نوامیس الهیه، جامعه اخوت مسلمین است؛

• البته نمی‌توان قرآن عظیم را به انفراد نگهداری نمود؛

• بلکه باید به ایادی متحده جامعه اخوت انسانیت، آن را مانند تاج کرامت بر سر

نهاد تا مایه افتخار دنیا و آخرت گردد»

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

مستقر قرآن

- «چون معلوم شد سابقا که قرآن مجید از عرش الرحمن نازل شده و مستقر آن عرش قلوب مؤتلفه است،
- پس البته ما بین این دو عرش، عرش تخلق بوده باشد و آن عرش، عرش اوصاف است و این عرش، عرش اتصاف خواهد بود (تخلقوا باخلاق الله)
- پس قوائم عرش قلوب جمله، صفات الهیه است که به موهبت به آنها اعطا شده» (شذره سوم، معرفت ۱)

• سیاست اول : تحصیل عد

• یک نظریه پایه

• «از تصدیر آید

و تزییل آن بن

که

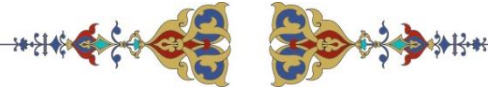
• خداوند عالم قرآن مجید را که حبل الله است، از عرش الرحمن نازل فرموده بر

عرش اخوت انسان

- تا فهمیده شود که مستقر قرآن و نوامیس الهیه، جامعه اخوت مسلمین است؛
- البته نمی توان قرآن عظیم را به انفراد نگهداری نمود؛
- بلکه باید به ایادی متحده جامعه اخوت انسانیت، آن را مانند تاج کرامت بر سر نهاد تا مایه افتخار دنیا و آخرت گردد»

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

• سیاست اول : تحصیل عده

• ارکان عرش اخوت :

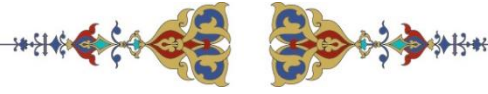
- «عرش اخوت مشتمل بر زوایای ۱ انس و ۲ کمال و ۳ عزت و ۴ عون
- که امهات نوامیس عالم بشریت می باشد به حسب معاش و معاد،
- و از این جهت در فطرت، محبوب است و حفظش لازم؛
- یعنی انسان انس طلب، کمال خواه، عزت پسند و عون جوی، تحمل قرآن نموده،
- که به توسط آن، مقاصد چهارگانه خود را اداره نماید تا به سعادت دنیوی و

اخروی نایل گردد»

- چهارگوشه و زاویه
- مقاصد چهارگانه
- سعادت دنیوی و اخروی
- نوامیس عالم بشریت

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

• سیاست اول : تحصیل عدّه

• نوامیس عالم بشریت

• ناموس

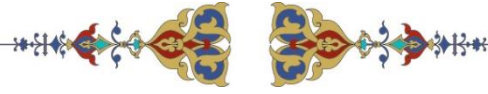
- ناموس یعنی قاعده و قانون؛
- ناموس به معنی ارزش و مطلوبیت نیز می تواند مد نظر باشد؛
- شاهد آن تعبیر به مقاصد است؛

• مقاصد

- مطلوبیت‌های پایه؛
- بقیه مطلوبیتها از دل اینها بیرون می آید؛
- مثل سه رنگ اصلی و مادر؛

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

• سیاست اول : تحصیل عده

• نوامیس عالم بشریت

• ماهیت

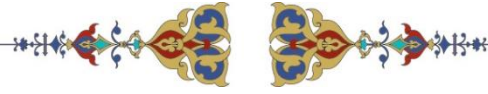
- ماهیت برادری دارای این مقومات چهارگانه است؛
- وقتی در زاویه‌های چهارگانه برشمرده نگاه می‌کنید می‌بینید عملاً آنچه برشمرده ماهیت انسانیت است؛
- یعنی یک انسان طبیعی و خیلی انسان بروز طبیعی‌اش اخوت است؛
- یعنی اخوت یک کمال نیست اخوت یک جنس است؛

• استنباط

- البته تک تک موارد توسط ادله نقلی اثبات می‌شود؛
- ابتدا به نظر می‌رسد مستقیماً به صورت دلالتی به دست نیامده، ولی ایشان به حدیثی اشاره می‌کند؛
- تعریف این ترکیب و این جایگاه نوعی اجتهاد انسان‌شناختی تربیتی است؛

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

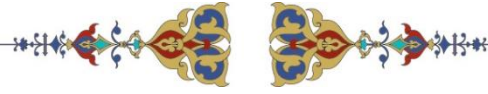
• سیاست اول : تحصیل عده

• نوامیس عالم بشریت

- ناموس اول : در ناموس انس و قائمه آن یکرویی و وفاق؛
- ناموس دوم : در ناموس کمال و قائمه آن یگانگی و اتحاد؛
- ناموس سوم : در ناموس عزت و قائمه آن فروتنی و تواضع؛
- ناموس چهارم : در ناموس عون و قائمه آن فتوت و جوانمردی و بزرگی همت؛

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

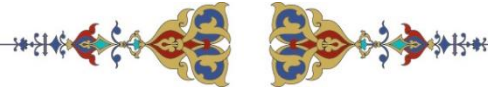
- سیاست اول : تحصیل عدّه
- نوامیس عالم بشریت
- ارکان اخوت

• هر زاویه بر قائمه‌ای استوار خواهد داشت که «ارکان اخوت» بوده باشد و آنها عبارتند از اخلاق چهارگانه:

- اول وفاق و یکرویی،
- دوم اتحاد و یگانگی،
- سوم تواضع و فروتنی،
- چهارم فتوت و جوانمردی
- قوائم، ارکان، اخلاق، حدود

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

• سیاست اول : تحصیل عدّه

• نوامیس عالم بشریت

• ارکان اخوت

• هر زاویه بر قائمه‌ای استوار خو

عبارتند از اخلاق چهار گانه:

• اول وفاق و یکرویی،

• دوم اتحاد و یگانگی،

• سوم تواضع و فروتنی،

• چهارم فتوت و جوانمردی

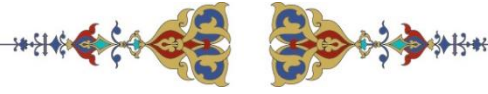
• قوائم، ارکان، اخلاق، حدود

حدیث امام صادق ع

- «لا تكون الصداقة الا بحدودها، فمن كان فيه هذه الحدود او شیء منها فانسبه الى الصداقة، و من لم یکن فيه شیء منها فلا تنسبه الى شیء من الصداقة:
- اولها، أن تكون سریره و علانیته لك واحدة
- و الثانية، أن یری زینک زینه و شینک شینه
- و الثالثة، أن لا یغیره علیک مالٌ و لا جاه،
- و الرابعة، أن لا یمنعک شیء تناله بقدرته
- و الخامسة، و هی مجمع هذه الخصال، أن لا یسلمک عند النکبات»

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

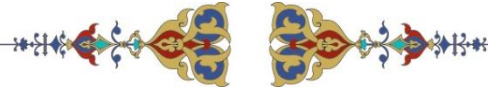

- سیاست اول : تحصیل عده
- نوامیس عالم بشریت
- ارکان اخوت

- «رفاقت جز به تعریف و چارچوب آن نیست، پس هر که این تعاریف یا بخشی از آن درش بود نسبت به دوستی و رفاقت بده و کسی که چیزی از آنها را نداشت به چیزی از دوستی و رفاقت منتسب نکن :
- اولی آن که باطن و ظاهرش برای تو یکسان باشد(یکرویی)،
- دوم این که زیبایی تو را زیبایی خود و زشتی تو را زشتی خود بدانند(یگانگی و اتحاد)،
- سوم این که نه هیچ مال و نه مقامی او را نسبت به تو تغییر ندهد(فروتنی و تواضع)؛
- و چهارم این که اگر به چیزی به توان خود رسید از آن تو را باز ندارد(فتوت و جوانمردی)؛
- و همه این خصلتها در این جمع می شود که تو را هنگام گرفتاریها وانگذارد.»

شذره دوم : سیاست در اسلام (۴۹ معرفت) : از ۱ تا ۴۹

• سیاست اول : تحصیل عدّه

• نوامیس عالم بشریت

- ناموس اول : در ناموس انس و قائمه آن یکرویی و وفاق؛
- ناموس دوم : در ناموس کمال و قائمه آن یگانگی و اتحاد؛
- ناموس سوم : در ناموس عزت و قائمه آن فروتنی و تواضع؛
- ناموس چهارم : در ناموس عون و قائمه آن فتوت و جوانمردی و بزرگی همت؛

• حسّ تمدن و حسّ تدین

- حفظ نوامیس چهارگانه به واسطه قوائم چهارگانه

والحمد لله أولاً وأخيراً وظاهراً وباطناً.